IL-KOMPETENZI TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-UNJONI EWROPEA

Hawn taħt se jiġi deskritt liema huma l-kompetenzi tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea (QĠUE), li tikkonsisti f'żewġ qrati, il-Qorti tal-Ġustizzja propja u l-Qorti Ġenerali u toffri mezzi differenti ta' rimedju, kif stabbilit fl-Artikolu 19 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE), l-Artikoli 251-281 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE), l-Artikolu 136 tal-Euratom, u l-Protokoll Nru 3 anness mat-Trattati dwar l-Istatut tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea.

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA

A. Proċeduri diretti kontra l-Istati Membri jew istituzzjoni, korp, uffiċċju jew aġenzija tal-Unjoni Ewropea.

Il-Qorti tiddeċiedi dwar il-proċedimenti kontra l-istati jew l-istituzzjonijiet li ma wettqux l-obbligi tagħhom skont id-dritt tal-UE.

1. Proċedimenti kontra Stat Membru li jonqos milli jwettaq obbligu

Dawn il-proċedimenti jitressqu:

— Jew mill-Kummissjoni, wara proċedura għal deċiżjoni preliminari (l-Artikolu 258 tat-TFUE): opportunità għall-Istat biex jippreżenta l-osservazzjonijiet u l-opinjoni motivata tiegħu (1.3.8);

— Jew minn Stat Membru kontra Stat Membru ieħor wara li jkun ressaq il-kwistjoni quddiem il-Kummissjoni (l-Artikolu 259 tat-TFUE).

Ir-rwol tal-Qorti:

— Tikkonferma li l-istat naqas milli jwettaq l-obbligi tiegħu u f'dak il-każ l-istat huwa mistenni jieħu l-miżuri meħtieġa biex iwaqqaf il-ksur immedjatament.

— Jekk, wara li titressaq azzjoni oħra mill-Kummissjoni, il-Qorti ssib li l-Istat Membru kkonċernat ma kkonformax mas-sentenza tagħha, tista' timponi fuqu penali finanzjarju (fiss jew perjodiku) f'somma f'daqqa u/jew ħlas ta' penali mill-Istat Membru inkwistjoni, li l-ammont tiegħu jiġi determinat mill-Qorti abbażi tal-proposta tal-Kummissjoni (l-Artikolu 260 tat-TFUE).

2. Proċedimenti għal annullament jew għal nuqqas ta' teħid ta' azzjoni kontra l-istituzzjonijiet tal-UE

Suġġett: każijiet fejn l-applikant ifittex l-annullament ta' miżura li allegatament tmur kontra l-liġi tal-UE (annullament: L-Artikolu 263 tat-TFUE) jew, f'każijiet ta' ksur tad-

dritt tal-UE, fejn istituzzjoni, korp, uffiċċju jew aġenzija naqsu milli jieħdu azzjoni (l-Artikolu 265 tat-TFUE).

Rinviju: jistgħu jitressqu proċedimenti mill-Istati Membri, l-istituzzjonijiet innifishom jew minn kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika jekk il-proċedimenti huma relatati ma' miżura (b'mod partikolari regolament, direttiva jew deċiżjoni) adottata minn istituzzjoni, korp, uffiċċju jew aġenzija tal-UE u huma indirizzati lilhom.

Ir-rwol tal-Qorti: il-Qorti tiddikjara l-att null jew li kien hemm nuqqas ta' teħid ta' azzjoni, u f'dak il-każ l-istituzzjoni kkonċernata tieħu l-miżuri neċessarji sabiex tikkonforma mas-sentenza tal-Qorti (l-Artikolu 266 tat-TFUE).

3. Proċedimenti diretti oħra

Peress li l-Qorti Ġenerali għandha ġurisdizzjoni fil-proċedimenti fil-prim' istanza msemmija fl-Artikoli 263, 265, 268, 270 u 272 tat-TFUE, proċedimenti kontra deċiżjonijiet tal-Kummissjoni li jimponu penali fuq kumpaniji (l-Artikolu 261) biss jistgħu jitressqu quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja, kif ukoll dawk previsti fl-Istatut għall-Qorti tal-Ġustizzja (kif emendat bir-Regolament (UE, Euratom) Nru 741/2012 tal-11 ta' Awwissu 2012, permezz tar-Regolament (UE, Euratom) 2015/2422 tas-16 ta' Diċembru 2015 u bir-Regolament (UE, Euratom) 2016/1192 tas-6 ta' Lulju 2016 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill). L-Artikolu 51 tal-Istatut tal-Qorti tal-Ġustizzja jipprovdi li, b'deroga mir-regola stabbilita fl-Artikolu 256(1) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, il-ġurisdizzjoni għandha tkun riżervata għall-Qorti tal-Ġustizzja fil-kawżi msemmija fl-Artikoli 263 u 265 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea meta jitressqu minn Stat Membru kontra:

- Azzjonijiet jew nuqqas milli tittieħed azzjoni mill-Parlament Ewropew jew mill-Kunsill, jew minn dawk l-istituzzjonijiet li jaġixxu b'mod konġunt, ħlief għal:
  - deċiżjonijiet meħuda mill-Kunsill skont it-tielet subparagrafu tal-Artikolu 108(2) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea;
  - atti tal-Kunsill adottati skont regolament tal-Kunsill dwar miżuri li jipproteġu l-kummerċ fis-sens tal-Artikolu 207 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea;
  - azzjonijiet tal-Kunsill li permezz tagħhom il-Kunsill jeżerċita s-setgħat ta' implimentazzjoni skont it-tieni paragrafu tal-Artikolu 291 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea;
- Xi azzjoni jew nuqqas ta' azzjoni tal-Kummissjoni skont l-ewwel paragrafu tal-Artikolu 331 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea.

Ġurisdizzjoni hija wkoll riżervata għall-Qorti tal-Ġustizzja fl-azzjonijiet imsemmija fl-istess Artikoli meta dawn jitressqu minn xi istituzzjoni tal-Unjoni kontra xi azzjoni jew nuqqas ta' teħid ta' azzjoni mill-Parlament Ewropew, mill-Kunsill, minn dawk iż-żewġ istituzzjonijiet f'azzjoni konġunta, jew mill-Kummissjoni, jew jitressqu minn istituzzjoni tal-Unjoni kontra azzjoni jew nuqqas ta' azzjoni mill-Bank Ċentrali Ewropew.

B. Proċedimenti indiretti: kwistjoni ta' validità mressqa quddiem qorti jew tribunal nazzjonali (l-Artikolu 267 tat-TFUE — deċiżjonijiet preliminari)

Normalment il-qrati nazzjonali huma responsabbli għall-applikazzjoni tad-dritt tal-UE meta kawża tkun teżiġi dan. Madankollu, meta titqajjem kwistjoni ta' interpretazzjoni tal-liġi quddiem qorti nazzjonali jew tribunal, il-qorti jew tribunal jista' jitlob lill-Qorti tal-Ġustizzja tagħti deċiżjoni preliminari. Jekk din tkun qorti tal-aħħar istanza, huwa obbligatorju li l-kwistjoni titressaq quddiem il-Qorti. Il-qorti nazzjonali tippreżenta l-mistoqsija/i dwar l-interpretazzjoni jew il-validità ta' dispożizzjoni tad-dritt tal-UE, ġeneralment fil-forma ta' deċiżjoni ġudizzjarja, skont ir-regoli proċedurali nazzjonali. Ir-Reġistru jinnotifika t-talba lill-partijiet fil-proċedimenti nazzjonali u anke lill-Istati Membri u l-istituzzjonijiet kollha tal-Unjoni Ewropea. Għandhom xahrejn li fihom għandhom jippreżentaw kwalunkwe osservazzjoni bil-miktub lill-Qorti tal-Ġustizzja.

C. Il-kompetenza fit-tieni istanza

Il-Qorti għandha l-kompetenza li teżamina appelli li jkunu limitati għal punti ta' dritt fid-deċiżjonijiet u d-digrieti tal-Qorti Ġenerali. L-appelli m'għandhomx effett sospensiv.

Jekk l-appell huwa kkunsidrat ammissibbli u fondat, il-Qorti tal-Ġustizzja twarrab id-deċiżjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja u tiddeċiedi l-każ hi stess, jew inkella għandha tirreferi l-każ lura lill-Qorti Ġenerali, li hija marbuta bid-deċiżjoni.

IL-KISBIET

Il-Qorti tal-Ġustizzja wriet li hi fattur importanti ħafna — bosta jgħidu wkoll li hi forza ewlenija — fl-integrazzjoni Ewropea.

A. B'mod ġenerali

Is-sentenza tagħha tal-5 ta' Frar 1963 fil-kawża Van Gend & Loos iddeterminat il-prinċipju tal-applikazzjoni immedjata tad-dritt Komunitarju fil-qrati tal-Istati Membri. Bl-istess mod, is-sentenza tagħha tal-15 ta' Lulju 1964 fil-kawża Costa vs Enel kienet fundamentali għad-definizzjoni tad-dritt Komunitarju bħala sistema indipendenti li għandha preċedenza fuq id-dispożizzjonijiet ġuridiċi nazzjonali. Deċiżjonijiet sinifikanti oħrajn rigward il-ħarsien tad-drittijiet tal-bniedem jinkludu s-sentenza tal-14 ta' Mejju 1974, fil-kawża *Nold*, fejn il-Qorti ddikjarat li d-drittijiet fundamentali tal-bniedem huma parti integrali mill-prinċipji ġenerali tad-dritt li hija tħares (4.1.1).

B. Fi kwistjonijiet speċifiċi

— Il-moviment liberu tal-merkanzija: is-sentenza tal-20 ta' Frar 1979 fil-kawża Cassis de Dijon fejn il-Qorti ddeċidiet li kwalunkwe prodott li jiġi mmanifatturat u kkummerċjalizzat b'mod legali fi Stat Membru fil-prinċipju għandu jkun permess li jidħol fis-suq ta' kwalunkwe Stat Membru ieħor.

— Moviment liberu tal-persuni: is-sentenza Bosman tal-1995 iddikjarat li l-isport professjonali huwa attività ekonomika li l-eżerċitar tiegħu ma jistax jiġi mfixkel minn regoli ta' federazzjonijiet tal-futbol li jirregolaw it-trasferiment ta' plejers jew ir-restrizzjoni tan-numru ta' ċittadini ta' Stati Membri oħra.

— Il-ġurisdizzjoni esterna tal-Komunità: is-sentenza AETR tal-31 ta' Marzu 1971 fil-kawża *Il-Kummissjoni vs Il-Kunsill*, irrikonoxxiet id-dritt Komunitarju li tikkonkludi ftehimiet internazzjonali fl-oqsma fejn ir-regoli Komunitarji huma applikabbli.

— Fl-1991 fi Francovich et, il-Qorti żviluppat kunċett fundamentali ieħor: ir-responsabbiltà ta' Stat Membru lejn individwi għal danni kkawżati lilhom minn ksur minn dak l-Istat Membru minħabba nuqqas min-naħa tiegħu li jittrasponi d-direttivi fid-dritt nazzjonali jew li jagħmel dan fi żmien xieraq.

— Diversi sentenzi marbuta mas-sigurtà soċjali (il-kawża Defrenne, tal-1976 għal paga ugwali għal irġiel u nisa) u s-saħħa u s-sigurtà tal-ħaddiema (il-kawża BECTU tal-2001).

Wieħed mill-merti kbar tal-Qorti kien id-dikjarazzjoni tagħha rigward il-prinċipju li t-Trattati m'għandhomx jiġu interpretati b'mod riġidu iżda għandhom jitqiesu fid-dawl tal-istat ta' integrazzjoni u tal-objettivi tat-Trattati nnifishom. Dan il-prinċipju ppermetta li leġiżlazzjoni tiġi adottata f'oqsma fejn ma hemm l-ebda dispożizzjoni speċifika tat-Trattat, bħall-ġlieda kontra t-tniġġis: fil-kawża *Il-Kummissjoni vs Il-Kunsill* tat-13 ta' Settembru 2005, il-Qorti awtorizzat lill-Unjoni Ewropea sabiex tieħu miżuri relatati mad-dritt kriminali fejn "meħtieġ" sabiex jintlaħaq l-objettiv segwit fir-rigward tal-protezzjoni ambjentali.

In-Netwerk Ġudizzjarju tal-Unjoni Ewropea nħoloq fuq l-inizjattiva tal-President tal-QtĠ-UE u l-Presidenti tal-qrati kostituzzjonali u supremi tat-28 Stat Membru, fl-okkażjoni tas-60 anniversarju mill-iffirmar tat-Trattati ta' Ruma fl-2017.

Huwa mfassal biex jippromwovi l-iskambju ta' informazzjoni dwar ġurisprudenza bejn il-qrati nazzjonali parteċipanti u l-QtĠ-UE. F'sit b'aċċess limitat, il-qrati nazzjonali parteċipanti u l-QtĠ-UE jippubblikaw informazzjoni dwar il-ġurisprudenza tagħhom fir-rigward tal-liġi tal-UE, dwar kwistjonijiet li l-qrati nazzjonali kienu rreferew lill-QtĠ-UE għal deċiżjoni preliminari, u dwar noti u studji.

L-ewwel kisba tan-Netwerk kienet il-ħolqien ta' pjattaforma kollaborattiva (il-Pjattaforma JNEU) disponibbli fil-lingwi kollha tal-UE, li tiġbor flimkien il-ħidma mwettqa mill-imħallfin tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea u l-imħallfin nazzjonali matul l-attivitajiet ġudizzjarji tagħhom. L-imħallfin għandhom aċċess għal għodda li tippermettilhom jagħmlu l-ġurisprudenza u r-riċerka u xogħol ta' analiżi tagħhom disponibbli għall-kontropartijiet tagħhom, bil-ħsieb li jaqsmu l-għarfien u jtejbu l-effiċjenza.

Il-pjattaforma JNEU attwalment għandha aktar minn 2 000 utent fil-qrati kostituzzjonali u supremi tal-Istati Membri.

IL-QORTI ĠENERALI

(1.3.9)

A. Il-kompetenza tal-Qorti Ġenerali (l-Artikolu 256 tat-TFUE)

Il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea tikkonsisti f'żewġ qrati, il-Qorti tal-Ġustizzja proprja u l-Qorti Ġenerali. Minħabba li l-Qorti tal-Ġustizzja għandha kompetenza esklussiva fuq il-proċedimenti bejn l-istituzzjonijiet u dawk imressqa minn Stat

Membru kontra l-Parlament Ewropew u/jew kontra l-Kunsill, il-Qorti Ġenerali għandha kompetenza, fil-prim' istanza, fil-proċedimenti l-oħra kollha ta' dan it-tip, partikolarment f'proċedimenti mressqa minn individwi u dawk imressqa minn Stat Membru kontra l-Kummissjoni.

Skont it-TFUE l-Qorti Ġenerali hija kompetenti li tisma' fil-prim' istanza azzjonijiet imsemmija fl-Artikoli 263, 265, 268, 270 u 272 tat-TFUE, partikolarment fl-oqsma li ġejjin, ħlief jekk l-azzjonijiet ikunu mressqa mill-Istati Membri, mill-istituzzjonijiet tal-UE jew mill-Bank Ċentrali Ewropew, li f'dak il-każ jaqgħu taħt il-ġuriżdizzjoni esklussiva tal-Qorti tal-Ġustizzja (l-Artikolu 51 tal-Istatut tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE):

— Rikorsi għal annullament ta' atti tal-istituzzjonijiet, korpi, uffiċċji jew aġenziji tal-UE jew għal nuqqas ta' azzjoni kontra l-istituzzjonijiet minn individwi jew persuni ġuridiċi (l-Artikoli 263 u 265 tat-TFUE);
— Rikorsi mressqa minn Stati Membri kontra l-Kummissjoni;
— Rikorsi għall-kumpens għal danni kkawżata mill-istituzzjonijiet jew korpi, uffiċċji jew aġenziji tal-UE jew il-persunal tagħhom (l-Artikolu 268 tat-TFUE);
— Tilwim li jikkonċerna kuntratti konklużi minn jew f'isem l-Unjoni li espliċitament jagħtu ġurisdizzjoni lill-Qorti Ġenerali (l-Artikolu 272 tat-TFUE);
— Rikorsi relatati ma' proprjetà intellettwali mressqa kontra l-Uffiċċju tal-Proprjetà Intellettwali tal-Unjoni Ewropea u kontra l-Uffiċċju Komunitarju tal-Varjetajiet tal-Pjanti;
— Tilwim bejn l-Unjoni u l-impjegati tagħha, inklużi t-tilwim bejn l-istituzzjonijiet kollha u l-korpi, l-uffiċċji jew l-aġenziji kollha, fuq naħa, u l-membri tal-persunal tagħhom, min-naħa l-oħra;
— Rikorsi mressqa kontra deċiżjonijiet tal-Aġenzija Ewropea għas-Sustanzi Kimiċi.

L-Istatut jista' jestendi l-ġurisdizzjoni tal-Qorti Ġenerali għal oqsma oħra.

B'mod ġenerali, id-deċiżjonijiet mogħtija mill-Qorti Ġenerali fil-prim' istanza jistgħu jkunu suġġetti għad-dritt ta' appell quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja, iżda dan hu limitat għal punti ta' dritt.

B. Deċiżjonijiet preliminari

Il-Qorti Ġenerali għandha l-kompetenza li tagħti deċiżjonijiet preliminari (l-Artikolu 267 tat-TFUE) fl-oqsma stabbiliti mill-Istatut (l-Artikolu 256(3) tat-TFUE). Madankollu, minħabba li ma ġew introdotti l-ebda dispożizzjonijiet fl-Istatut f'dan ir-rigward, il-Qorti tal-Ġustizzja attwalment għandha kompetenza unika sabiex tagħti deċiżjonijiet preliminari.

C. Il-kompetenza tal-appelli

Deċiżjonijiet magħmula mill-Qorti Ġenerali, limitati għal punti ta' dritt, jistgħu, sa xahrejn wara, ikunu soġġetti għal appell quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja.

IT-TRIBUNAL GĦAS-SERVIZZ PUBBLIKU TAL-UNJONI EWROPEA

Fl-1 ta' Settembru 2016, it-tilwimiet bejn l-Unjoni u l-membri tal-persunal tagħha kienu ttrasferiti lill-Qorti Ġenerali (1.3.9.), li kien ifisser ix-xoljiment tat-Tribunal għas-Servizz Pubbliku tal-Unjoni Ewropea, li nħoloq fl-2004. Ir-Regolament (UE, Euratom) 2016/1192 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-6 ta' Lulju 2016 dwar it-trasferiment lill-Qorti Ġenerali tal-Unjoni Ewropea tal-kompetenza sabiex tiddeċiedi, fil-prim' istanza, it-tilwimiet bejn l-Unjoni Ewropea u l-membri tal-persunal tagħha għalhekk ħassar id-Deċiżjoni tal-Kunsill 2004/752/KE, Euratom, li tistabbilixxi t-Tribunal għas-Servizz Pubbliku tal-Unjoni Ewropea. Il-kawżi pendenti quddiem it-Tribunal għas-Servizz Pubbliku fil-31 ta' Awwissu 2016 ġew ittrasferiti, fl-1 ta' Settembru 2016, quddiem il-Qorti Ġenerali, li tkompli tittratta dawk il-kawżi hekk kif ikunu f'dik id-data, u jibqgħu applikabbli l-passi proċedurali li kienu ttieħdu mit-Tribunal għas-Servizz Pubbliku f'dawn il-kawżi. Fil-każ li kawża tiġi ttrasferita lill-Qorti Ġenerali wara s-seduta, il-fażi orali tal-proċedura terġa' tinfetaħ mill-ġdid.

Ġie introdott reġim tranżizzjonali fir-rigward tal-appelli li jkunu qegħdin jiġu eżaminati meta ġiet ittrasferita l-kompetenza fl-1 ta' Settembru 2016 jew li jiġu ppreżentati wara din id-data mid-deċiżjonijiet tat-Tribunal għas-Servizz Pubbliku. Il-Qorti Ġenerali tibqa' kompetenti sabiex tisma' appelli bħal dawn. Barra minn hekk, l-Artikoli 9 sa 12 tal-Anness I tal-Istatut tal-Qorti tal-Ġustizzja għandhom jibqgħu applikabbli għall-proċedimenti inkwistjoni.

IR-RWOL TAL-PARLAMENT EWROPEW

Skont l-Artikolu 257 tat-TFUE, il-Parlament u l-Kunsill, li jaġixxu skont il-proċedura leġiżlattiva ordinarja, jistgħu jistabbilixxu qrati speċjalizzati annessi mal-Qorti Ġenerali sabiex jieħdu konjizzjoni fil-prim' istanza ta' ċerti kategoriji ta' rikorsi jew proċedimenti f'oqsma speċifiċi. Il-Parlament Ewropew u l-Kunsill huma meħtieġa jaġixxu permezz ta' regolamenti jew fuq proposta tal-Kummissjoni u wara konsultazzjoni mal-Qorti tal-Ġustizzja, jew fuq talba tal-Qorti tal-Ġustizzja u wara konsultazzjoni mal-Kummissjoni.

Skont l-Artikolu 281 tat-TFUE, l-Istatut tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea jiġi stabbilit bi Protokoll separat, u l-Parlament Ewropew u l-Kunsill, li jaġixxu skont il-proċedura leġiżlattiva ordinarja, jistgħu jemendaw dan l-Istatut.[1]

Il-Parlament huwa wieħed mill-istituzzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 263 tat-TFUE li jistgħu jressqu kawża (bħala parti) quddiem il-Qorti.

Udo Bux
05/2019

[1]Ir-Regolament (UE, Euratom) Nru 741/2012 tal-11 ta' Awwissu 2012, ir-Regolament (UE, Euratom) 2015/2422 tas-16 ta' Diċembru 2015 u r-Regolament (UE, Euratom) 2016/1192 tas-6 ta' Lulju 2016 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill.